Taustamuistio / vaikutusten arviointi

Koulu- ja esiopetusverkon muutos, huoltajakyselyn vaikutusten arviointi
Laadittu: 1.11.2026 ·
Aineisto: Huoltajakysely syksy 2026, vastaukset 1.10.–31.10.2026
Laatija: sj
Käyttö: valmistelu

Tiivistelmä

Huoltajakyselyyn vastasi 203 huoltajaa (Rantsila 79, Pulkkila 55, Piippola 43, Kestilä 26). Nykytilan arviot ovat vahvoja: laadukas opetus toteutuu hyvin tai erittäin hyvin 77 %:lla (esiopetus) ja 83,5 %:lla (perusopetus). Muutosodotukset ovat kokonaisuudessaan kielteisiä ja keskittyvät kolmeen vaikutusalueeseen: koulumatkoihin (92 % kielteinen odotus), lapsen jaksamiseen (81 % huolenaiheista) ja harrastuksiin (63 % arvioi vaarantuvan). Enemmistö hyväksyy keskitetyn yläkoulun, mikäli alakoulut säilyvät kylillä (58 % ratkaisuvastauksista vaatii alakoulut 1–6 lk jokaiselle kylälle, 32 % kannattaa yläkoulua keskeiselle paikalle). Esiopetuksessa 0–1–2-luokkamalli on ristiriidassa huoltajien toiveiden kanssa: 80 % haluaa esiopetuksen päiväkodin ryhmään, 73 % tarvitsee täydentävää varhaiskasvatusta.

Vaikutusten arviointi pääalueittain

Vaikutusalue	**Vastaajia (n / %) [1]**	**Mainintoja avoimissa (n / %) [2]**	**Arvio**
Koulumatkat ja kuljetukset	183/199 (92 %) kielteinen odotus 159/203 (78 %) huolenaihe	50 (40 %)	Merkittävä kielteinen, hallittavissa kuljetusratkaisuilla
Lapsen jaksaminen ja kuormitus	164/203 (81 %) huolenaihe, koko kyselyn suurin	39 (31 %)	Merkittävä kielteinen; kytkeytyy matkoihin ja päivien pituuteen
Harrastukset ja vapaa-aika	—	88 (63 %)	Merkittävä kielteinen; kytkeytyy koulupäivän päättymisaikaan ja kuljetuksiin
Perheen arki ja logistiikka	68/173 (39 %) huolenaihe	33 (24 %) [3] 15 (12 %) [4]	Kielteinen; kohdistuu epäsäännöllisesti työskenteleviin perheisiin
Ryhmäkoot ja tuen saatavuus	52/203 (26 %) huolenaihe ryhmäkoista, 105/162 (65 %) odottaa tuen paranevan	17 (13 %) [4] 14 (11 %) [4]	Jakautunut; vaatii konkreettiset suunnitelmat yksilökohtaisen ja ryhmäkohtaisen tuen toteuttamiselle

Oppimisen laatu	21/203 (10%)	13 (10 %) [4]	Kielteinen; välittyvä vaikutus jaksamisen kautta
Turvallisuuden tunne ja tuttuus	—	19 (15 %) [4] 9 (7 %) [4]	Kielteinen; koulunvaihto koetaan lapsen stressitekijäksi
Kunnan elinvoima ja asukaspysyvyys	33/203 (16 %) huolenaihe	14 (11 %) [4] 6 vastaajaa kirjoittaa suoraan muuttoharkinnasta[4]	Määrällisesti pieni, laadullisesti merkittävä riski
Valinnaisaineet, kaveripiirin laajeneminen	90/199 (45 %) ja 87/199 (44 %) myönteisiä	—	Heikosti myönteisiä kompensoivia tekijöitä

[1] Suljetuista kysymyksistä: osuus kyseiseen kysymykseen vastanneista.
[2] Avoimista vastauksista: vastanneiden määrä, joiden vastaus sisältää kyseisen teeman; yksi vastaaja voi esiintyä useammalla rivillä, joten rivien summat ylittävät vastaajamäärän. Prosentti laskettu kyseisen kysymyksen vastaajista.
[3] Kysymyksestä "vaikutus harrastuksiin ja perheen arkeen" (n=139).
[4] Kysymyksestä "mitä koulunvaihto mietityttää" (n=126).

Riskit

1. **Matka- ja kuormitushuolien toteutuminen** ilman suunniteltuja kuljetusjärjestelyjä johtaa suoraan jaksamis- ja harrastushaittoihin, jotka ovat kyselyn suurimmat huolenaiheet.
2. **0–1–2-luokkamallin hyväksyttävyysriski:** huoltajien enemmistötoive (esiopetus varhaiskasvatuksen yhteydessä, täydentävän varhaiskasvatuksen tarve 73 %) on ristiriidassa mallin kanssa.
3. **Elinvoimariski:** pieni mutta johdonmukainen muuttoaikeiden signaali; verkko- ja kuljetusratkaisujen yhteydessä arvioitava asutusrakenteen vaikutusten kannalta.

Toimenpide-ehdotukset

1. Kuljetussuunnitelma mukaan päätöksenteon valmisteluun: suorat reitit, matka-ajan enimmäisrajoitukset, kuljetusturvallisuus — suurimman huolen hallinnan keskeisin väline.
2. Esiopetusmallin (0–1–2) uudelleenarviointi varhaiskasvatuksen yhteydessä toteutettavaa vaihtoehtoa vasten.
3. Ryhmäkoko- ja tukitoimilupausten kytkeminen mitattaviin lukuihin päätösesitykseen.
4. Seurantakysely 12–24 kk kuluttua toteutuneista muutoksista samalla mittaristolla.

5. Huoltajaviestinnän kohdentaminen kolmeen huoleen: kuljetukset, jaksaminen sekä harrastuksiin ehtiminen.

Menetelmä ja rajoitukset

Teemoiteltu sisällösanalyysi (634 avointa vastausta, monikoodaus) ja frekvenssilaskenta; jäännösvastaukset tarkistettu manuaalisesti. Kysely mittaa ennnakko-odotuksia, ei toteutunutta vaikutusta. Vastaajat eivät ole satunnaisotanta: tulokset kuvaavat vastanneita huoltajia. Neljä vastaajaa koki kyselyn asetelman ohjaavaksi. Vastaajilla ei ollut käytössä toteutuneen vaikutuksen nollamittausta.